

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 20 (517)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

8 грудня 2020 року

ПІДТРИМКА

ТЕХНІКУ, ЯКУ НАДАНО ТНМУ В РАМКАХ УКРАЇНСЬКО-ШВЕЙЦАРСЬКОГО ПРОЄКТУ, УСПІШНО ЗАЛУЧИЛИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Тернопільський національний медичний університет імені Івана Горбачевського є учасником українсько-швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти». Наприкінці цього річного серпня до ТНМУ надійшла технічна підтримка від організаторів цієї ініціативи. Зокрема, для ефективнішого забезпечення дистанційного навчання надали ноутбуки, монітори, телевізори, вебкамери, мультимедійну акустику, штативи, мікрофони, подовжувачі, програмне забезпечення.

Все це обладнання активно використовують зараз в освітньому процесі нашого університету від початку навчального року. Техніку залучили для роботи в читанні лекцій та проведенні практичних занять, організації науково-практичних онлайн-конференцій, засідань вчених рад ТНМУ, ректоратів та іншого.

Два роки тому Тернопільський медуніверситет виграв конкурс на участь у проєкті «Розвиток медичної освіти» в двох напрямках – загальна практика-сімейна медицина та навчання медсестер. Проєкт започаткував Швейцарський інститут тропічної медицини та гро-

мадського здоров'я за підтримки Швейцарської агенції з розвитку й співробітництва. Основним його завданням є допомога університетам у впровадженні освітніх інновацій у межах реформи медичної освіти МОЗ України. Він спрямований на медичні університети, де здобувають освіту майбутні лікарі загальної практики-сімейної медицини, а та-

(Зліва направо): Микола ПРОКОПІВ, начальник відділу програмно-апаратного забезпечення, Іван КЛІЩ, проректор ТНМУ, професор

кож керівники закладів, у яких надають первинну медичну допомогу. Проєкт розрахований також на медичні освітні інституції для медсестер – училищ, коледжів, факультетів, інститутів медсестринства.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Світлина Миколи ВАСИЛЕЧКА

ДОБРОЧИННІСТЬ

ОБ'ЄДНАНІ БАЖАННЯМ ТВОРИТИ ДОБРО

Уже три роки поспіль студентки 6 курсу Тернопільського національного медичного університету Таїсія Білоножка та Юлія Бандрівська напередодні Дня Святого Миколая відвідують Петриківський обласний геріатричний пансіонат, аби привітати його мешканців з прийдешніми святами та вручити благодійну допомогу від всього курсу. І нинішній рік не виняток! Цього разу команда організаторів збільшилася, адже приєднались студентки 4 курсу Богдана Бондарук і Валерія Петренко. В такий складний період маємо ще більше допомагати тим, хто цього потребує, й, зокрема, літнім самотнім людям. На схилі літ вони дуже потребують піклування та підтримки.

Студентки оголосили на своїх курсах

збір коштів для добродійної допомоги людям з Петриківського обласного геріатричного пансіонату. Адже навіть одна невинна філіжанка кави допоможе придбати для них найнеобхідніші речі та подарувати радість у прийдешні свята. До збору коштів також приєдналася кафедра патологічної анатомії із секційним курсом та судовою медициною. Цьогоріч студенти передадуть не лише продукти та речі, а й малюнки, які власноруч намалюють для кожного мешканця геріатричного пансіонату першокласники тернопільських шкіл №3 і №15.

Юлія БАНДРІВСЬКА,
студентка 6 курсу
медичного факультету

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

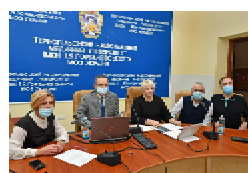
Валерія КОНДРАТЮК – студентка 4 курсу медичного факультету, староста курсу та групи.

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 3

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У ГІНЕКОЛОГІЇ ТА ОНКОГІНЕКОЛОГІЇ

У нашому університеті відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Імплементация міжнародних стандартів у гінекології та онкогінекології», присвячена ювілею професора, доктора медичних наук Анатолія Юхимовича Франчука. Захід присвятили таким важливим питанням, як репродуктивне здоров'я жінки, онкогінекологія, актуальні питання медичної практики.

Ця онлайн-конференція зібрала понад тисячу учасників.

Стор. 6-8

ОРИСЯ СМАЧИЛО: «ВСЕ, ЩО ПРИНОСИТЬ МЕНІ РАДІСТЬ У ЖИТТІ, РОБИТЬ МЕНЕ ЩАСЛИВОЮ»

Кандидатка медичних наук, асистентка кафедри загальної гігієни та екології ТНМУ Ори-

ся Смачило обрала медицину за покликом душі. Нині Орися Мирославівна – авторитетна лікарка-практик, терапевтка вищої кваліфікаційної категорії, членкиня Міжнародної ліги гомеопатів, вимоглива та справедлива викладачка, талановитий науковець, цікава й непересічна особистість, берегиня та знавчиня українських національно-культурних традицій є гостею нашої газетної рубрики «Вітальня».

УПЕРШЕ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ ТНМУ УСПІШНО ЗАХИЩЕНО ДОКТОРСЬКУ ДИСЕРТАЦІЮ ІЗ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ

У Харківському національному медичному університеті відбулося засідання спеціалізованої вченої ради з приводу захисту дисертації доцента кафедри патологічної анатомії із секційним курсом та судовою медициною ТНМУ Валентина Франчука «Судово-медична експертиза у випадках неналежної професійної діяльності медичних працівників» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук зі спеціальності 14.01.25 «судова медицина». Захист дисертації відбувся в онлайн-режимі (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15.07.2020, № 607 «Про внесення змін до Порядку присудження наукових ступенів»).

Науковий консультант – Борис Михайличенко, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри судової медицини та медичного права Національного медичного університету імені О. Богомольця. Офіційні опоненти: Олександр Герасименко, доктор медичних наук, професор, професор кафедри патоморфології, судової медицини та гістології Донецького національного медичного університету, Євген Костенко, доктор медичних наук, професор, декан стоматологічного факультету Ужго-

родського національного університету, професор кафедри ортопедичної стоматології, голова Асоціації судової стоматології в Україні, Іван Савка, доктор медичних наук, професор, декан

Доцент кафедри патологічної анатомії із секційним курсом та судовою медициною ТНМУ Валентин ФРАНЧУК (біля трибуни) захищає докторську дисертацію

медичного факультету № 3 Буковинського державного медичного університету, професор кафедри судової медицини та медичного правознавства.

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку спеціалізованою вченою радою одностайно прийнято рішення щодо присудження наукового ступеня доктора медичних наук Франчуку Валентині Васильовичу за спеціальністю 14.01.25 – судова медицина.

БЛАГОДІЙНІ АКЦІЇ СТУДЕНТІВ

Студенти волонтерського руху ТНМУ «MISERECORDIA» та краєзнавчої студії «Терполяни» відвідали Центр соціально-психологічної реабілітації дітей.

Волонтери університету у складі українських та іноземних студентів подарували діткам гарний настрій, а також необхідні речі, одяг, іграшки, книги, солодощі, фрукти та ще багато іншого.

Нещодавно волонтери організували також подібні акції для малозабезпечених сімей Байковецької ОТГ і підопічних благодійного фонду «Карітас».

До заходів долучилися Остап Сатурський, Тетяна Опер, Адріана Бучко, Ілля Сороківський, Христина та Ігор Майхруки, Яна Чайка, Христина та Оксана Пеліп, Марта Струк, Надкевич Анастасія, Любов Найсик.

«MISERECORDIA» запрошує всіх бажаючих долучатися до загальноуніверситетських заходів і брати активну участь у волонтерській діяльності нашого вишу.

НАУКОВЕЦЬ ДІЛИЛАСЯ ЗІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ СЕКРЕТАМИ УСПІШНОГО ВИСТУПУ НА МІЖНАРОДНИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ

Завідувачка кафедри фармацевтичної хімії ТНМУ Лілія Логойда прочитала лекцію на тему «Секрети успішного виступу на міжнародних конференціях» для учнів 9-11 класів, які є учасниками «Школи успіху» за сприяння Фонду Кличків. Вона розповіла школярам про програми академічної мобільності KA1 Erasmus+ International Credit Mobility на базі Вроцлавського медичного університету (Польща), Університету Арістотеля (Греція), Університету Поля Сабатьє (Франція) та програми академічної мобільності відповідно до міжуніверситетських угод на базі Університету Мансури та Хорус Університету (Єгипет).

Вона зазначила, що кафедра фармацевтичної хімії нашого університету активно залучає іноземних фахівців до наукового та освітнього процесу, викладачі кафедри беруть участь у міжна-

родних конференціях та презентують свої доповіді. Лілія Логойда поділилася досвідом міжнародної наукової співпраці.

Науковець ТНМУ наголосила на тому, що успішний публічний виступ – це коли цікаво не лише аудиторії, але найперше тому, хто виступає. «Якщо думатимете про те, що саме хочете донести, тоді знайдуться і правильні слова, і правильна інтонація, адже прагнутимете, щоб вас почули», – дала пораду учням Лілія Святославівна.

Головна мета започаткування та підтримання діяльності «Школи успіху» полягає в активізації молоді й надання більших можливостей для розвитку. Фонд Кличків, аби прискорити позитивні зміни у суспільстві, впродовж дев'яти років працює з підлітками з усіх областей України. Щоб стати учасниками «Школи успіху» школярі повинні пройти конкурсний

відбір і мати високий рівень мотивації.

Упродовж 10 днів у «Школі успіху» під керівництвом менторів молоді люди вчать розробляти власні проекти; відвідують офіси українських компаній та дізнаються про роботу бізнесу, соціальних і комерційних проектів; проходять тренінги від івент-менеджерів, комунікаціоністів, фахівців з ораторського мистецтва, мотиваційних спікерів, істориків, молодіжних лідерів та активістів, які діляться власним досвідом і знаннями; відвідують філософський модуль від The Aspen Institute Kyiv, на якому у форматі діалогу обговорюють питання, з якими стикається молодь у XXI столітті – покликання у житті, любов, гідність, щастя, цінності тощо; діляться емоціями й враженнями за день з менторами та членами своєї команди, вчать працювати в команді.

ПІДГОТУВАЛИ ПІЗНАВАЛЬНИЙ УРОК ДЛЯ УЧНІВ ТЕРНОПОЛЯ

Студенти Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського навіть під час карантину намагаються бути активними. Четвертокурсники Дарина Шандрук, Дмитро Камінський та шестикурсниця Юлія Бандрівська в рамках волонтерського проекту «Ведмедик-медик» прове-

дити контакт з дітками, адже хлопчики та дівчатка бояться лікарів. Проєкт «Ведмедик-медик» організували, аби подолати цей дитячий страх, розповісти про будову людського організму та, звісно ж, про професію лікаря.

Урок провели у формі гри. Дітки мали змогу спробувати побути маленькими лікарями:

ли урок для діток 1-5 класу Тернопільської спеціалізованої школи I-III ступенів №3.

Педіатрам часто важко налаго-

почути своє серце за допомогою фонендоскопа, зробити вакцинацію ведмедика (саме цей інтерактив їм найбільше сподобав-

ся). Студенти ТНМУ також розповіли про лікарські препарати та аптеки, адже дуже важливо пояснити різницю між пігулками й цукерками, мікстурами й солодкою водою, аптекою й крамницею. Майбутні медики зазначили, що спочатку важко було встановити контакт з дітками, адже вони були трохи налякані, але потім із задоволенням відповідали на питання та гралися.

Світлани Надали організатори заходу

ВІДБУВСЯ ОНЛАЙН-ТУРНІР ІЗ ШАХІВ

Студенти Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського навіть під час карантинних умов залишаються ініціативними та активними. На жаль, не всі заходи можна організувати в онлайн-режимі, проте традицію проведення шахових турнірів

майбутні медики підтримують справно.

Нещодавно відбувся шаховий турнір «ТНМУ Арена». Загалом взяла участь 22 особи. Турнір організували в онлайн-режимі. Впродовж 90 хвилин змагань зіграли 57 партій та зробили 3223 ходи. В напру-

женій боротьбі місця розподілились так: перше місце посів Михайло Якимчук – інтернстоматолог, друге – Олександр Іванюк – студент п'ятого курсу медичного факультету, третім був другокурсник факультету іноземних студентів Ібрагім Ібікунле.

Добірку підготовлено за матеріалами пресслужби ТНМУ

Редактор Г. ШОТ
Творчий колектив: Л. ЛУКАЩУК,
Л. ХМІЛЯР,
М. ВАСИЛЕЧКО
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. 52-80-09; 43-49-56
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник:
Тернопільський
національний медичний університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України
Індекс 23292

Видавець:
Тернопільський
національний медичний університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Тернопільському національному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

ЗАХОДЬТЕ НА НАШ САЙТ: WWW.MEDYCHNA-AKADEMIA.TDMU.EDU.UA ТА НА СТОРІНКУ У FACEBOOK

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У ГІНЕКОЛОГІЇ ТА ОНКОГІНЕКОЛОГІЇ

У нашому університеті відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Імплементация міжнародних стандартів у гінекології та онкогінекології», присвячена ювілею професора, доктора медичних наук Анатолія Юхимовича Франчука. Цей захід зібрав понад тисячу учасників.

Розпочав конференцію ректор ТНМУ, професор Михайло Корда: «Вже традиційно склалося так, що кожного року в Тернополі організуємо великий форум акушерів й гінекологів. Сподівалися, що й цього року матимемо можливість запросити до нашого міста всіх партнерів, друзів, колег. На жаль, у зв'язку з пандемією в світі та епідеміологічною ситуацією в нашому регіоні сьо-

вим питанням, як репродуктивне здоров'я жінки, онкогінекологія, актуальні питання медичної практики. Він наголосив, що ця тема вже давно виходить за рамки медичних проблем і має вирішуватися на національному рівні.

Зі словами привітань до Анатолія Юхимовича Франчука звернулася начальник управління охорони здоров'я облдержадміністрації Ольга Ярмоленко: «Дорогий Анатолію Юхимовичу, дозвольте мені, як Вашій учениці, привітати з ювілеєм. Бажаю Вам не піддаватися недугам, берегти своє здоров'я, будьте повні оптимізму та щоб поруч з Вами були близькі й дорогі серцю люди».

Під час конференції звернувся з вітальними словами з нагоди ювілею Анатолія Франчука заступник директора Державної установи «Інститут педіатрії,

НАМНУ, професор Валерій Запорожан, завідувач кафедри акушерства та гінекології № 1 Національного медичного університету імені О.Богомольця, професор Борис Венцківський, завідувач відділення внутрішньої патології вагітних ДУ «Інституту педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.Лук'янової НАМН України», професор Володимир Медведь, завідувачка кафедри акушерства, гінекології та медицини плода Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Шупика, професорка Світлана Жук та інші.

Відкриваючи пленарне засідання, завідувачка кафедри акушерства та гінекології навчально-наукового інституту післядипломної освіти ТНМУ, професорка Алла Бойчук з ніжністю та трепетом у голосі розповіла про знайомство та роки спільної праці з Анатолієм Юхимовичем Франчуком. «Анатолій Юхимович задав той правильний ритм і настрої у житті для нас, його учнів, який дав можливість підтримати традиції, ставлення до людей, любов до праці. Незважаючи на труднощі, він досягнув великих наукових вершин, 1957 року був одним з перших студентів тодішнього медичного інституту, який закінчив з відзнакою. 1970 року захистив кандидатську дисертацію, а вже 1974 року отримав звання доцента кафедри та гінекології. 1986-го захистив докторську дисертацію й того ж року йому присвоєно звання професора. Протягом 13 років керував кафедрою акушерства та гінекології медичного факультету. З 2002 року й досі є професором кафедри акушерства та гінекології навчально-наукового інституту післядипломної освіти», — зазначила Алла Володимирівна.

Доповідь «Вагітність і міома матки» представив член-кореспондент НАМН України, професор Леонід Маркін. Він зауважив, що частота поєднання вагітності та міоми матки сягає майже 10 відсотків і часто це у жінок до 30-ти років.

З імплементациєю міжнародних стандартів у лікуванні сучасних змін репродуктивного здоров'я жінки ознайомив учасників кон-

ференції заступник директора ДУ «Інституту педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України», професор Василь Подольський. Він вказав на те, що основними критеріями, за якими характеризують стан репродуктивного здоров'я жінок, є їх захворювання як соматичні, так і гінекологічні та висока частота акушерських і перинатальних ускладнень, що підтверджується несприятливими тенденціями показників перинатальної й материнської захворюваності та смертності.

Алла Бойчук, завідувачка кафедри акушерства та гінекології ТНМУ, професорка, у своєму виступі «Ендометріоз — нові загрози старих проблем» поясни-

ринг при аномаліях розвитку плода та плаценти, внутрішньоматочні втручання, ведення вагітних з багатоплодовою вагітністю та інші.

Значний науковий інтерес викликав виступ завідувачки кафедри акушерства та гінекології № 1 ТНМУ, професорки Лариси Маланчук на тему «Роль мікробіотики репродуктивного тракту у розвитку патології шийки матки з точки зору превентивної медицини». Лариса Михайлівна обґрунтувала важливість лактобактерій у формуванні біоценозу репродуктивного тракту, адже вони продукують молочну кислоту, H₂O₂, біоцини, стимулюють клітинний та гуморальний імунітет, блокують рецептори до адгезії патологічної флори.

Цікаву та насичену доповідь про бактеріальний вагіноз — огляд сучасних підходів до лікування представила доцентка кафедри акушерства та гінекології № 2 Інна Корда. Інна Володимирівна також привітала з ювілеєм Анатолія Франчука, побажала йому міцного здоров'я, оптимізму, позитиву і довгих та щасливих років життя.

Алла Бойчук підсумувала роботу пленарного та секційних засідань, зазначила, що цими днями було представлено понад 30 наукових доповідей, обговорено багато важливих питань

Валерій ЗАПОРОЖАН, академік НАМНУ, професор

годнішня наша зустріч відбувається в онлайн-режимі».

Михайло Михайлович привітав ювіляра: «Дуже важливо, що сьогоднішня наша зустріч відбувається на честь 90-ліття нашого корифея, одного з найбільш поважних і шанованих професорів ТНМУ Франчука Анатолія Юхимовича. Він понад 50 років працює в нашому університеті, 13 років очолював кафедру акушерства та гінекології, вже більше 18 років передає свій досвід молодим інтернам, лікарям на кафедрі акушерства та гінекології навчально-наукового інституту післядипломної освіти ТНМУ. Анатолій Юхимович понад 30 років очолював Асоціацію акушерів-гінекологів в Тернопільській області, автор сотень наукових статей, підручників, монографій, посібників. Сподіваюся, що Ви зараз нас всіх чуєте, Вас вітає вся Україна, учасники конференції, ми бажаємо Вам міцного здоров'я, творчого довголіття. Ви надзвичайно порядна, працююча, добра людина, нехай та вся доброта, яку Ви вклали в своїх пацієнтів, учнів повернеться до Вас сторицею. Дякую організаторам нашої сьогоднішньої конференції, всім, шановні колеги, бажаю продуктивної роботи, успіхів особистих і в науковій праці та практичній діяльності».

Ректор зазначив, що конференція присвячена таким важли-

акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України», заступник голови координаційної науково-методичної ради ГО «Асоціація акушерів-гінекологів», професор Василь Подольський. Він звернув увагу на те, що Тернопіль в Україні славиться науковими досягнен-

Анатолій ФРАНЧУК, професор ТНМУ

нями, здобутками, які напрацьовані в цій галузі, а Тернопільський національний медичний університет є одним із флагманів підготовки наукових кадрів у нашій країні.

До привітань у форматі відеозвернень приєдналися: академік

Світлана ЖУК, завідувачка кафедри акушерства, гінекології та медицини плода Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Шупика, професорка

ла необхідність підвищення ефективності прегравідарної підготовки хворих з ендометріодними кістами шляхом обґрунтування системи надання етапної медичної допомоги після оперативного лікування з метою збереження та відновлення репродуктивного здоров'я у жінок з генітальним ендометріозом.

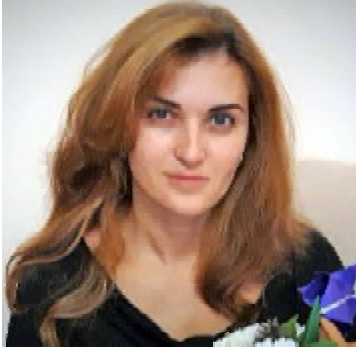
Актуальною була доповідь завідувачки кафедри акушерства, гінекології та медицини плода Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Шупика, професорки Світлани Жук «Ведення вагітності й пологів з факторами ризику у сучасних умовах». Світлана Іванівна проаналізувала сучасні завдання моніторингу вагітності, а саме: пренатальна діагностика, моніторинг стану плода при плацентарній дисфункції, моні-

щодо сучасних світових тенденцій лікування раку шийки матки, раку яйників, репродуктивної функції жінки.

На завершення наукового форуму звернувся зі словами подяки до організаторів і всіх учасників сам ювіляр — Анатолій Франчук: «Шановна еліто акушерів, гінекологів України, я щиро вдячний вам за теплі вітання з моїм ювілеєм. Протягом багатьох років я працював з вами, брав участь у наукових конференціях, з'їздах, у засіданнях вечерних рад, а сьогодні хочу побажати вам творчих успіхів у проведеному науковому дослідженні у галузі акушерства та гінекології, міцного здоров'я, щастя, благополуччя, довголіття, миру й спокою».

**Соломія ГНАТИШИН,
Світлина Яніни ЧАЙКІВСЬКОЇ**

ЩО ТАКЕ ПРОФЕСІЙНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА НА КОРОНАВІРУСНУ ХВОРОБУ (COVID-19)?

Шановні читачі, відсьогодні рубрику «Право» на сторінках нашої газети вестиме Наталя Калинюк, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, адвокатка, членкиня Комітету медично-

го і фармацевтичного права та біоетики Національної асоціації адвокатури України. Просимо на адресу редакції надсилати запитання, що стосуються законодавства у сфері охорони здоров'я. Наталя Миколаївна обов'язково роз'яснить, проконсультує.

Питання: Заклад охорони здоров'я виявив у медичного працівника захворювання на COVID-19. Чи завжди інфікування медичного працівника на коронавірусну хворобу (COVID-19) слід розуміти як професійне захворювання?

Відповідь адвокатки: Постановою Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2002 р. «Про затвердження переліку професійних захворювань» (зі змінами від 13.05.2020 р. № 394) гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом Sars-CoV-2, віднесено до числа професійних захворювань, що викликані дією біологічних факторів.

Під гострим професійним захворюванням (далі – ГПЗ) слід розуміти захворювання (або смерть), що виникло після однократного (протягом не більш як однієї робочої зміни) впливу на працівника шкідливих факторів фізичного, біологічного та хімічного характеру (в тому числі інфекційні, паразитарні, алергічні захворювання) (див. – Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений Постановою КМУ № 337 від 17.06.2019 р.).

Наявність професійного захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу підтверджується:

- листком непрацездатності, виданим у встановленому порядку;

- актом розслідування гострих професійних захворювань за встановленими формами (Форма – Н1).

Варто звернути увагу, що в акті розслідування ГПЗ повинно бути обов'язково зазначено причини та умови виникнення професійного захворювання, а також причинно-наслідковий зв'язок між виникненням захворювання та виконанням професійних обов'язків медичним працівником в умовах підвищеного ризику зараження. Відповідно до Наказу МОЗ України № 722 від 28.03.2020 р. «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)» було затверджено Стандарти медичної допомоги «Коронавірусна хво-

роба (COVID-19)», де до групи осіб з найбільшим ризиком зараження віднесено осіб, які перебували з пацієнтами, хворими на коронавірусну хворобу або надають медичну допомогу/проводять догляд за ними.

ГПЗ медичного працівника на COVID-19 підлягає спеціальному розслідуванню у випадках, коли це захворювання може призвести до тяжких чи смертельних наслідків; зумовити втрату працездатності, що настає не одразу, а також у випадках несвоечасного повідомлення роботодавця. При цьому строк давності для розслідування захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу становить три роки з дня їх настання.

ГПЗ медичного працівника на COVID-19 слід вважати таким, що не пов'язане з виробництвом у разі смерті працівника від загального захворювання або самогубства, що підтверджено висновком судово-медичної експертизи та/або відповідною постановою про закриття кримінального провадження. Тобто у випадку смерті медичного працівника, який мав захворювання на COVID-19, в обов'язковому порядку повинна бути проведена судово-медична експертиза.

Перелік обставин, за яких ГПЗ визнається таким, що пов'язане з виробництвом передбачено у п. 52 Постанови КМУ № 337 від 17.06.2019 р.

Оскільки зараження на COVID-19 віднесено до біологічних факторів, то й чітко встановити коли, де, за яких обставин відбувся факт зараження медичного працівника (під час виконання своїх професійних обов'язків, під час перебування на роботі, побутове зараження) є малоімовірним. Судова практика у справах про відшкодування моральної шкоди в зв'язку з професійним захворюванням вказує на звернення судом уваги на те, що акти комісії містять зауваження про неможливість виявлення осіб, які порушили законодавство про охорону праці, що призвело до виникнення професійного захворювання й це є підставою для невизнання професійного захворювання таким, що воно отримане на виробництві.

Отже основною умовою для оцінки захворювання як професійного є його настання внаслідок професійної діяльності медичного працівника. Це означає, що під час виконання останнім своїх професійних обов'язків, застосовуючи всі засоби індивідуального захисту та дотримуючись правил внутрішнього трудового розпорядку, на працівника здійснюється вплив небезпечних факторів, що викликають захворювання (безпосередній контакт з інфекційним хворим, з інфікованими матеріалами чи носіями хвороби). До групи ризику нормотворцем і віднесено медичних та інших працівників, що безпосередньо залучені до ліквідації епідемії та здійснення заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом Sars-CoV-2, та лікування пацієнтів з випадками коронавірусного захворювання.

Наведене дає підстави підсумувати, що не всі випадки зараження медичного працівника коронавірусною хворобою слід вважати професійним захворюванням або такими, що настали внаслідок захворювання на COVID-19. Особливістю розуміння професійного захворювання медичного працівника на COVID-19 є те, що гарантії дотримання прав та інтересів медичних працівників у проаналізованих документах поширюються не на всіх осіб, що охоплюються поняттям медичного працівника, а лише на тих, що залучені у сфері захисту населення від інфекційних хвороб та їх захворювання відповідає таким умовам виникнення:

- виникнення професійного захворювання внаслідок захворювання на COVID-19;

- професійне захворювання медичного працівника безпосередньо пов'язане з виконанням медичним працівником його професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження.

Питання: Заклад охорони здоров'я виявив у медичного працівника захворювання на COVID-19. Який порядок дій закладу охорони здоров'я у випадку виявлення в медичного працівника захворювання на COVID-19? Які наслідки для медичного працівника?

Відповідь адвокатки: Постановою Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2002 р. «Про затвердження переліку професійних захворювань» (зі змінами від 13.05.2020 р. № 394) гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом Sars-CoV-2, віднесено до числа професійних захворювань, що викликані дією біологічних факторів.

Тож у випадку виявлення у медичного працівника захворювання на COVID-19 заклад охорони здоров'я повинен дотримуватися такого алгоритму дій:

- Заклад охорони здоров'я, що

встановив діагноз, зобов'язаний негайно повідомити територіальний орган Держпраці України, ФСС, установу, а також заклад охорони здоров'я, де працює медичний працівник;

- Заклад охорони здоров'я, працівником якого є медичний фахівець, в якого виявили захворювання на COVID-19 зобов'язаний інформувати про це територіальний орган Держпраці, ФСС упродовж двох годин з моменту отримання повідомлення від медичної установи;

- Заклад охорони здоров'я, працівником якого є медичний фахівець, в якого виявили захворювання на COVID-19 утворює комісію з розслідування не пізніше наступного робочого дня після отримання повідомлення про факт захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу;

- Термін розслідування випадку захворювання – протягом п'яти робочих днів з дня утворення комісії, а у випадку спеціального розслідування – протягом 15 робочих днів;

- Комісія складає акт за формою Н-1, який надсилає роботодавцю потерпілому за результатами розслідування (див. – Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений Постановою КМУ № 337 від 17.06.2019 р.).

Законом України «Про внесення змін до ст. 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб щодо додаткових гарантій прав медичних працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, та членів їх сімей» 588-IX від 07.05.2020 р. було доповнено ст. 39 правовими приписами, що гарантують з боку держави страхові виплати медичним працівникам державних і комунальних закладів охорони здоров'я. На виконання змін, внесених до ст. 39 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб» Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Порядок здійснення страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом Sars-CoV-2, та визначення їх розмірів (див. – Постанова Кабінету Міністрів України № 498 17.06.2020 р.).

Отже, виданий комісією акт дає право медичному працівнику на відшкодування йому витрат на медичну допомогу, проведення медичної, профілактичної та соціальної реабілітації, а також страхових виплат, передбачених Постановою КМУ № 498 від 17.06.2020 р.

Питання: Які виплати медичним працівникам, що захворіли на коронавірусну хворобу, передбачені чинним законодавством?

Відповідь адвокатки: Про-

фесійне захворювання медичного працівника на COVID-19 може бути виявлене не одразу й може спричинити в майбутньому негативні наслідки для його здоров'я та життя.

На виконання змін, внесених до ст. 39 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб» (див. Закон України № 588-IX від 07.05.2020 р.) Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Порядок здійснення страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом Sars-CoV-2, та визначення їх розмірів (див. – Постанова Кабінету Міністрів України № 498 17.06.2020 р.).

Та чи такий легкий шлях отримання визначених страхових виплат медичним працівником внаслідок захворювання на COVID-19 або його членів сім'ї, батьків, утриманців у випадку його смерті?

Слід звернути увагу на виокремлення допомоги з тимчасової непрацездатності в розмірі 100 % середньомісячної заробітної платні. Причинами її виникнення можуть бути: перебування медичного працівника на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом Sars-CoV-2; медичним працівникам, які перебувають у закладах охорони здоров'я. Підставою для призначення такої допомоги є листок непрацездатності з обов'язковою вказівкою на причину ізоляції «ізоляція від COVID-19-11».

Іншу групу виплат становлять виплати щодо професійних захворювань медичних працівників на COVID-19, що включають в себе: виплати на час лікування; виплати з настанням інвалідності; виплати у зв'язку зі смертю.

Уваги потребують дослідження підстав і порядку проведення страхових виплат медичним працівникам, що мають професійне захворювання на коронавірусну хворобу з настанням інвалідності або смерті потерпілого.

Наявність професійного захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу підтверджується: листком непрацездатності, виданим у встановленому порядку та актом розслідування гострих професійних захворювань за встановленими формами (див. – Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений Постановою КМУ № 337 від 17.06.2019 р.).

Встановлення відповідної групи інвалідності за професійним захворюванням, визначаючи відсотки та строк втрати працездатності, здійснює МСЕК.

(Продовження на стор. 11)

ВАЛЕРІЯ КОНДРАТЮК: «ПРО ФАХ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА, ЕРГОТЕРАПЕВТА ДОВІДАЛАСЯ ВІД МАМИ, А ВОНА – З ГАЗЕТИ»

Валерія Кондратюк – студентка 4 курсу медичного факультету. Опановує спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія». Староста курсу та групи. У відбіркових змаганнях з класичного масажу «Кубок столиці», що відбулися в Тернополі, Валерія виборола перше місце та взяла участь у фінальному чемпіонаті – Всеукраїнському масажному турнірі в Києві. Про ці події й студентське життя загалом, улюблені лекції та практичні заняття, про обрану спеціальність, яку вважає найкращою і в якій прагне зреалізувати себе, Валерія розповіла в інтерв'ю «Медичній академії».

– Поділіться враженнями від нещодавніх змагань.

– У Тернополі за призові місця та можливість виступити на чемпіонаті України в Києві змагалися десятеро учасників. З них троє – студенти четвертого курсу медичного факультету ТНМУ, що навчаються за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія», це – Назарій Гапій, Оксана Чернякова та я. Кожен продемонстрував високий рівень володіння технікою класичного масажу.

– Важко було завоювати симпатії журі й глядачів?

– Не просто. Потрібно було продемонструвати не лише бездоганну техніку виконання масажу, а й комунікативні навички в процесі спілкування з пацієнтом (клієнтом), уміння правильно рухатися й економно витратити власні фізичні ресурси, тобто знання ергономіки масажу. І оцінювання було суворе. Відбірковий турнір в Тернополі відбувся у відкритому форматі: в залі розташували п'ять масажних столів, за якими учасники – студенти та

кваліфіковані досвідчені масажисти – впродовж 30 хвилин демонстрували свої навички.

– Після цього ви успішно представили ТНМУ та місто Тернопіль на фінальних змаганнях у Києві. Скільки там було учасників?

– Двадцять п'ять. Приїхали найкращі майстри масажу з Вінниці, Одеси, Хмельницького та інших міст, тож конкуренція була дуже сильною. Оксана Чернякова перемогла в номінації «Лікувально-реабілітаційний вакуумний масаж із житнім хлібом», Назарію Гапю не було рівних у «Спортивному масажі з елементами східних практик».

– Ви ж домоглися успіху в цих змаганнях?

– Я здобула диплом переможця в номінації «Королівський вогняний масаж» («Fiery back») за програмою «Східні практики». Змагання такого рівня були в мене вперше у житті. Дуже вдячна доцентці Наталі Олегівні Давибіді за допомогу в підготовці до них, за те, що була поруч, підтримувала.

– У галузі охорони здоров'я фізична терапія, ерготерапія – відносно нова медична спеціальність. Чому ви обрали саме її?

– Можливо, це була щаслива випадковість. Або доля. Про професію фізичного терапевта, ерготерапевта довідалася від мами, а вона прочитала про неї в газеті. Що привернуло мою увагу? Ця спеціальність дуже важлива, бо дозволяє поліпшити якість лікування, запобігти можливим ускладненням при різних захворюваннях і травмах. І в усьому світі вона актуальна. Обрати медичний фах я вирішила ще у 8 класі, але спочатку збиралася стати педіатрицею, бо дуже люблю дітей. Коли дізналася про спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія» – неабияк зацікавилася. Остаточо визначилася з майбутнім фахом, коли настав час подавати вступні

документи. Подала їх до кількох медуніверситетів на різні спеціальності: «медична психологія», «педіатрія», «лікувальна справа», і, звичайно, «фізична терапія, ерготерапія». Вагалася між Київським і Тернопільським медичними університетами: який обрати? Сумніви розвіялися після того, як відвідала обидва. ТНМУ ім. Івана Горбачевського мені сподобався більше – гарний, доглянутий. Скрізь порядок. І сам Тернопіль дуже затишне місто, без метушні й галасу. Приємно, що дві мої однокласниці Алла та Катерина теж обрали для навчання ТНМУ й вступили на медичний факультет.

– Швидко адаптувалися до студентського життя?

– Перші півроку почувалася дещо розгубленою. Університет – не школа, навчальне навантаження потужне. А ще – нова група, нові люди... Всі різні... Та потім якось непомітно для себе увійшла в ритм життя університету.

– Минув час і, як свідчать підсумки попередніх років навчання, ви досягли гарних результатів. Що цьому сприяло?

– У ТНМУ є всі умови для здобуття теоретичних і практичних знань, працюють досвідчені викладачі, які доступно пояснюють, покажуть, звернуть увагу на деталі. На 2 курсі після занять відвідувала курси мануальної терапії та класичного масажу з елементами нетрадиційної медицини. Під час навчального року проводила заняття з лікувальної фізкультури в обласній дитячій лікарні. Разом з однокурсниками складала й втілювали індивідуальні програми реабілітації для літніх людей – мешканців обласного геріатричного пансіонату в Петрикові, які потерпають від захворювань нервової, серцево-судинної, дихальної, травної систем та опорно-рухового апарату. Моїм підопічним був чоловік після інсульту. Стан його здоров'я істотно поліпшився, а отже, фізична реабілітація була успішною. Сту-

денткою 3 курсу проводила заняття з лікувальної фізкультури з підопічними Тернопільського обласного навчально-реабілітаційного центру. Зміцненню дитячого здоров'я сприяв також лікувальний масаж. Я робила масажі дев'ятирічному хлопчику. Позитивний ефект був очевидним і ми раділи цьому разом.

– У вашій родині вже є медики?

– Сестра моєї мами – медсестра. Мама – вчителька історії України, зараз працює в райдержадміністрації, в тата великий досвід роботи в митній службі. Батьки мешкають у містечку Дубровиця на Рівненщині. Маю ще брата Максима, старшого на 10 років, який проживає із сім'єю у Львові. Його спеціальність – вчитель французької та англійської мови. Найменший член родини – племінниця Аня. Їй чотири роки.

– На чемпіонаті України з масажу ви виконували масаж...вогнем. Розкажіть докладніше про цю методику. Як її опанували?

– Методику «Королівського вогняного масажу» розробила й впровадила в практику доцентка кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання ТНМУ Наталя Олегівна Давибіда. Перші 25 хвилин фахівець робить загальний масаж спини, а наступні п'ять – масаж з полум'ям, що дає неймовірний зігрівальний ефект. Дуже дієвий, він покращує роботу центральної нервової системи, роботу м'язів, кровообіг людини, зміцнює імунну систему та сприяє загальному оздоровленню організму. Тобто це чудова профілактика різноманітних недуг.

– Нещодавно Тернопіль встановив національний рекорд з «Королівського вогняного масажу». Ви брали участь у цьому масштабному дійстві?

– Так, я була однією з масажистів, які одночасно виконували

ли вогняний масаж. Керівниця Національного реєстру рекордів України Лана Ветрова вручила сертифікат про встановлення рекорду деканові медичного факультету ТНМУ, професору Петрові Григоровичу Лихацькому. Таку ж відзнаку за нову методику та її виконання отримала доцентка Наталя Олегівна Давибіда. Вдячна їй за те, що допомогла підготуватися до всіх цих відповідальних заходів, за дружню підтримку. Впевненість викладачки, що команда її студентів гідно представить ТНМУ на масштабних всеукраїнських змаганнях, передалася нам. І додала завзяття.

– Задоволені, що обрали медичний факультет ТНМУ та напрямок підготовки «Фізична терапія. Ерготерапія»?

– Так. Спілкуючись зі студентами інших медичних університетів, дійшла висновку, що в ТНМУ маємо кращі можливості отримати не лише якісні знання, а й практичні навички. Є можливість уже з першого курсу тісно «співпрацювати» з хворими на клінічних базах, і не лише спостерігати за роботою фахівців, але й під керівництвом викладачів самостійно практикувати та вдосконалювати необхідні навички. Головне, здобувши базову освіту, не зупинитися у своєму професійному розвитку. Наразі, навчаючись, читаю багато фахової літератури, дивлюся відео- та онлайн-тренінги відомих ерготерапевтів, реабілітологів, беру участь у семінарах, вебінарах. Серед нещодавніх, який я відвідала, – семінар з функціональної діагностики опорно-рухового апарату. Такі особливості нашої професії: лікар має постійно навчатися.

– Ваш улюблений крилатий вислів?

– Ти все можеш. Навіть якщо наразі не віриш у це.

Лідія ХМІЛЯР

МЕНТОР

НАВЧИТЬ ВІРИТИ У СЕБЕ

Сьогодні поцікавимося в Іллі Францева, ментора, студента 4 курсу медичного факультету ТНМУ, чи відразу вдається знайти спільну мову з першокурсниками, з якими проблемами зіштовхується.

– Іллі, що спонукало вас стати ментором?

– Зацікавленість у цьому напрямку самореалізації, бажання знайти нових друзів, допомогти першокурсникам з адаптацією до нового життя, зміцнити їхню цікавість до медицини. Можливо, зможу підказати студентам, у яких проектах ТНМУ можна

себе реалізувати в майбутньому, а це і волонтерство, і конгрес молодих вчених, і театральна студія, а також хор нашого університету, поради щодо предметів і викладачів.

– Що розкажете та чого навчаєте першокурсників?

– Приємно був здивований розмовами зі студентами – вони вже дорослі, свідомі люди, з бажанням вчитися та розвиватися. Початківці ж завше потребують уваги, бо є величезна кількість чинників, які можуть сприяти чи заважати їм стати хорошими лікарями, зростати в культурному та соціальному плані, набуті якісних навичок спілкування, адаптуватися у вищі та суспільстві.

– З якими проблемами до

вас звертаються студенти та чи завжди вдається їм допомогти?

– Щодо навчання, то даю поради, з яких джерел краще готуватися до занять. Допомігав зрозуміти та освоїти специфіку дистанційного навчання на платформі Microsoft Teams, ділився досвідом щодо складання сесії в онлайн-режимі. Буває, що запитують про студентський парламент та як туди потрапити. Приємно чути це, адже розумію, що люди активні й з ними цікаво співпрацювати.

– В якому форматі спілкуєтеся з підопічними під час карантину?

– Я приєднаний до їхньої бесіди в телеграмі, там відповідаю на запитання студентів, інколи роз-

Ілля ФРАНЦЕВ, студент медичного факультету, ментор

повідую смішні випадки зі свого навчання. Тішуся, бо вдалося раз зустрітися з групою наживо, познайомитися ближче, дізнатися більше один про одного, звичайно, з дотриманням усіх карантинних норм.

– Чи могли б щось поради-ти студентам, які залучені до проекту?

– Не втрачайте жодної можливості, беріть участь у всіх цікавих для вас подіях, зараз стільки заходів відбувається. Світ переходить в онлайн-режим, тож нині вільно можемо послухати конференції нашого університету, доєднатися до наукових форумів з різних міст і країн, пройти онлайн-курси чи навчання, головне – вірити в себе та братися за роботу.

Соломія ГНАТИШИН

Кандидатка медичних наук, асистентка кафедри загальної гігієни та екології ТНМУ Оріся Смачило обрала медицину за покликом душі. Нині Оріся Мирославівна – авторитетна лікарка-практик, терапевтка вищої кваліфікаційної категорії, членкиня Міжнародної ліги гомеопатів, вимоглива та справедлива викладачка, талановитий науковець, цікава й непересічна особистість, березня та знавчиня українських національно-культурних традицій є гостею нашої газетної рубрики «Вітальня». І це чудова нагода для щирої розмови. Тож поспішаю докладніше розпитати Орісю Мирославівну про її життєвий та професійний шлях, лікарську, наукову й громадську діяльність, про вподобання та духовні цінності, які вона сповідує.

«ЗРОСТАЛА З ДУМКОЮ, ЩО КРАЩОЇ ПРОФЕСІЇ, НІЖ ЛІКАР, У СВІТІ НЕМАЄ»

– Де минули ваші юні роки? Поділіться найяскравішими спогадами.

– Народилася я в мальовничому селі Будилів, що розташоване на правому березі річки Стрипи на Тернопільщині. Батько Мирослав Олексійович працював ветеринарним фельдшером, мама Феодосія Петрівна – зоотехніком. У нашій родині було четверо дітей. Я, найстарша, брати Олексій та Петро й наймолодша сестра Марія. На жаль, 20 років тому Марії не ста-

ретьно, отримала двійку й повернулася додому. Санітаркою в лікарню мене теж не взяли. Працювала в місцевому колгоспі «Родина». Спочатку – на різних роботах, потім – на птахофабриці. Через рік – знову поїхала вступати до Львівського медінституту. Успішно склала всі іспити, але ... не пройшла за конкурсом. Одного бала забракло. Коли забиравала документи, випадково почула розмову двох викладачів у коридорі: вступнику треба мати стаж роботи в колгоспі та членство в партії, лише тоді, можливо, йому випаде шанс бути зарахованим на навчання. Для мене це було відкриттям. Виявляється, не знаннями єдиними... Повернувшись, продовжувала працювати на птахофабриці, де мене вже «підвищили» до обліковця. Але почута інформація не

Оріся СМАЧИЛО, випускниця, з подругою Ярославою Козові (1972 р.)

ло, немає вже на світі й братів – відійшли у вічність. Смерть невблаганна, але вона не владна над пам'яттю. З племінниками, яких люблю, ми дуже близькі. Повертаючись спогадами в минуле, часто згадую Козову – районський центр, куди згодом переїхала наша сім'я, тож до п'ятого класу я пішла вже у цьому селищі. Вчилася добре й батькам допомагала по господарству. Після восьмого класу подала документи в медучилище в Бережанах, але не склалося – не прийняли. За що тепер, до слова, вдячна долі. Тож повернулася до школи, щоб продовжити навчання. В мене були чудові однокласники, з якими мені було дуже комфортно й загалом вчитися подобалося. Після десятого класу подала документи на лікувальний факультет Львівського національного медичного університету (на той час – інституту), але на першому ж екзамені з фізики, до якого готувалася дуже

виходила з голови. Тож коли колгоспний парторг, якій я допомагала організувати всілякі масові заходи, сказала, що надасть мені характеристику – рекомендацію для вступу кандидатом у члени

Студентська група. Оріся СМАЧИЛО – крайня праворуч (1975 р.)

Кандидатка меднаук Оріся СМАЧИЛО:

КПРС – не відмовилася. Розуміла, що це чи не єдина можливість вступити до омріяного вищого начального медичного закладу. Того ж року мене зарахували на навчання на підготовчому відділенні медінституту. Повідомлення про це я не отримала, тому за порадою колишньої вчительки й класної керівниці Марії Трохимівни поїхала до Львова сама – довідатися, чи зарахована. Марія Трохимівна навіть грошей на дорогу мені дала – 10 карбованців. У деканаті спершу сказали, що я не вступила, але коли взяли перевіряти документи, то знайшли моє прізвище у списку зарахованих. Це було 29 листопада, а вже 1 грудня розпочалися заняття. Навчалася я дуже старанно. Спочатку оцінки отримувала невисокі, але швидко освоїлася й навчальний рік закінчила на «відмінно» та успішно склала вступні іспити. Так збулася моя мрія – я стала студенткою медичного факультету.

– Своє покликання ви збагнули розумом і серцем. Чи було щось, що послужило поштовхом?

– Та ні, просто я не бачила себе в жодній іншій професії. Завжди хотіла бути лікарем. Хоча

в школі, траплялося, ловила себе на думці: чи не стати мені вчителькою української мови та літератури, такою, як Людмила Антонівна Кіналь, чиї уроки дуже любила. Ще якийсь час, хоча й недовго, уявляла себе машиністкою електропотягу. Бо вдома завжди було повно роботи, тож мріяла про те, що добре було б кудись поїхати – побачити світ. А чим поїхати? Електропоїздом. Але з часом всі мої

ляльчин живіт, почала шукати кишки й була дуже розчарована, знайшовши лише дрібні дерев'яні стружки. Словом, я зростала з думкою, що кращої професії, ніж лікар, у світі немає.

– Студентські роки... Якими вони були?

– Яскравими, насиченими подіями. Вчилася натхненно, але студентське життя – це не лише лекції, іспити та заліки. Я була активним організатором та учас-

Оріся СМАЧИЛО – студентка 3 курсу (м. Львів, 1976 р.)

дитячі фантазії поступилися місцем мрії про медицину. Та й чи могло бути інакше? Змалку любила дивитися, як працює мій тато – ветеринарний фельдшер, тим більше, що ветеринарна амбулаторія містилася на нашому подвір'ї. Батьки товаришували з будилівським фельдшером Лідією Петрівною Гуменюк – доброю й мудрою жінкою, яка досконало знала свою роботу та завжди чуйно ставилася до пацієнтів. На мене її приклад теж мав великий вплив. Був ще випадок, який я не пригадую, бо була надто мала, але батьки його часто згадували. Купили мені ляльку. Її тулуб з тканини був набитий тирсою. «Що в ляльки в животі?» – запитала я в когось з дорослих. «Кишки», – сказали мені. Ножем я розрізала

ніком тематичних вечорів відпочинку, зустрічей з відомими й авторитетними в галузі медицини людьми, поїздок – екскурсій...- Вони ніколи не забудуться. На четвертому курсі – вийшла заміж, на п'ятому – народила сина Миколу й продовжила навчання, як кажуть, без відриву від навчального процесу. Академічної відпустки не брала.

– Мабуть, нелегко було поєднувати навчання з материнськими турботами.

– Упоралася. Допомогав чоловік і надійні друзі-сусіди зі студентського гуртожитку. На урочисту церемонію з нагоди отримання дипломів про здобуття вищої медичної освіти прийшла з півторарічним сином і разом з ним піднялася на сцену. Малому Миколі й вручили диплом.

«УСЕ, ЩО ПРИНОСИТЬ МЕНІ РАДІСТЬ У ЖИТТІ, РОБИТЬ МЕНЕ ЩАСЛИВОЮ»

«НЕ МОГЛА ПОЛИШИТИ РОБОТУ НАВІТЬ У ДЕКРЕТНІЙ ВІДПУСТЦІ»

– Коли закінчили медінститут?

– 1980 року. Могла залишитися на кафедрі, але відмовилася й, отримавши скерування, поїхала на Хмельниччину працювати дільничною терапевткою в місті Красиліві і у селищі Антоніні, що недалеко від райцентру.

Мені пощастило: в Красилівській районній лікарні керівником лікарів-інтернів був Яків Іларіонович Баб'як – дуже досвідчений та авторитетний лікар, фахівець з великої літери. З при-

на заводі в Красиліві й не міг бути з дітьми постійно, але я знала, що за відсутності чоловіка бабуся Парася їх і нагодує, і догляне. Вона, власне, й «відпустила» мене на навчання в клінічну ординатуру, за що я була невиможно вдячна. Після закінчення ординатури отримала скерування на роботу в Хмельницький кардіодиспансер. Та в цьому обласному центрі жити було ніде, а в Антонінах – відомча квартира, приязні сусіди – односельці й наша любя бабуся Парася. Словом, поміркувавши, я відмовилася від Хмельницького та отримала нове призначення – заступницею головного лікаря Антонівської районної лікарні.

– Тож, як і раніше, ваш робочий день був заповнений до краю, а обов'язків, мабуть, ще додалося.

Орія СМАЧИЛО з друзями в Козові (1976 р.)

тиру в Красиліві, куди й переїхала наша сім'я. Працювала лікаркою-ординаторкою терапевтичного відділення районної лікарні. Цього ж року вступила до заочної аспірантури Львівського державного медінституту й продовжила роботу над кандидатською дисертацією «Вплив гіпо-гіпермагнітного поля на функцію залоз внутрішньої секреції в терапевтичних хворих». Моїм науковим керівником була професорка Євгенія Хомівна Заремба – талановита лікарка, знаний науковець, педагогиня, чудова, світлої душі людина й моя «наукова мама», чия підтримка надихнула мене торувати шлях в науку. Вдячна долі, що зустріла Євгенію Хомівну на своєму життєвому шляху. Захист кандидатської відбувся у Львові 1997-го. Цікавий збіг: того самого дня, 26 червня, але 25 років тому назад, я вперше переступила поріг Львівського медінституту, щоб подати документи.

Працюючи в Красиліві, впродовж двох років навчалася заочно в Київській гомеопатичній школі ім. Д. Попова. Цей метод лікування привернув мою увагу ще під час навчання в медінституті, де слухала лекції відомого професора Юліана Григоровича Децика. Відтоді моє зацікавлення цією галуззю медицини лише зростало, тож вирішила поглибити власні знання та здобути спеціалізацію з класичної гомеопатії. Моїм «гомеопатичним» наставником була донька засновника української гомеопатії Дем'яна Володимирівича Попова заслужений лікар України, почесний президент Асоціації гомеопатів України Т.Д. Попова, чие ім'я відоме далеко за межами нашої країни.

Вдячна долі за знайомство з Тетяною Дем'янівною.

– Лікарську, наукову діяльність ви успішно поєднували з громадською роботою. Розкажіть про цю важливу складову вашого життя.

– У Красиліві я очолювала районний осередок товариства «Просвіта», була членкинею міського первинного осередку Союзу українок, зорганізувала вечорниці, свято обжинок, дні професійних свят, цікаві виставки, літературні вечори до дня народження Тараса Шевченка, Лесі Українки, інших світочів нашої культури. Вважала також своїм обов'язком допомагати багато-

ла ще більше досвіду роботи на користь громади. 2001 року розпочала приватну лікарську практику, щоб мати більше часу для родини, яка зросла. Після смерті сестри Марії ми з чоловіком забрали до себе її трьох дітей. Найстаршій Каті було 15 років, Павлові – 14, а найменшому Мирославу – 9 днів. Тож побутових клопотів побільшало. Але з ними, клопотами, я навчилася давати раду й робила все, щоб дітям було добре. 2002 року наша родина переїхала до Тернополя. Працювала лікаркою-гомеопаткою в міській лікарні №3. 2004 року перейшла на роботу до ТНМУ ім. Івана Горбачевського. Найтепліші спогади зберігаю про професора

Орія СМАЧИЛО з однокурсниками (1976 р.)

таманною йому щирістю він ділився професійною й життєвою мудрістю з молодими колегами, навчав нас всього, що сам знав та умів. Я уважно дослухалася до порад Якова Іларіоновича. Працювала сумлінно, старанно, надаючи медичну допомогу людям, які зверталися, – кожен зі своїм болем, скаргами. Дільничка була великою, кваліфікація до хворого почасти доводилося пішки долати шлях від села до села або на попутному транспорті добиратися. 1983 року на світ з'явилася моя донечка Оріяна. Але й з другою дитиною в декретній відпустці не була ні дня. Не могла полишити роботу, бо свердлила думка: що ж скажу пацієнтам? У селі їм більше немає до кого звернутися за лікарською допомогою. Коли ж кличуть – ти не можеш відмовити та не поїхати до хворого, бо його треба оглянути, призначити лікування, підбадьорити. Йшов час. Зріс мій лікарський досвід, додалося знань. Але якщо ти лікарка, то повинна навчатися все життя. Це правило непорушне. Тож вирішила вступити до клінічної ординатури. Добре, що син і донька на той час вже підросли. А ще мені пощастило із сусідкою – бабуся Парасею, яку мої діти дуже любили та вважали членом родини. Чоловік працював інженером

– Тоді лікарів дуже не вистачало, тож працювати доводилося майже без вихідних. Виїжджаючи у село, приймала і терапевтичних хворих, і всіх, хто звертався. Інакше й бути не могло. Коли людину діймає якийсь біль і вона приходить до лікаря, то має отримати допомогу. У фельдшерсько-акушерському пункті мені навіть зуби довелося видаляти – двічі. Інструмент був і я все зробила, як належить. Згодом чоловік отримав квар-

Орія СМАЧИЛО із сусідами с. Антоніні (1987 р.)

Орія СМАЧИЛО з дітьми Миколою й Орією, чоловіком Богданом і бабуся Парасею напередодні 1 вересня (с. Антоніні, 1989 р.)

Батько Мирослав Олексійович Цюприк з онуками Миколою та Орією (1985 р.)

дітним родинам, сім'ям, де були діти з інвалідністю, самотнім стареньким. Мене обрали депутатом районної ради. 1998 року балотувалася до Верховної Ради як самовисуванець. Переміг інший кандидат, але я отрима-

Леоніда Якимовича Ковальчука, який на той час був ректором вишу та підтримував мене в прагненні реалізувати себе в освітній галузі, пов'язаній з медициною й охороною здоров'я. (Продовження на стор. 8)

КАНДИДАТКА МЕДНАУК ОРИСЯ СМАЧИЛО: «УСЕ, ЩО ПРИНОСИТЬ МЕНІ РАДІСТЬ У ЖИТТІ, РОБИТЬ МЕНЕ ЩАСЛИВОЮ»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)
Працювала на кафедрі фармацевтичних дисциплін: викладала студентам технологію гомеопатичних лікарських засобів, а згодом ще одну навчальну дисципліну – біофармацію. З 2007 року – на посаді асистента кафедри загальної гігієни та екології нашого університету. Вдячна долі, що подарувала мені можливість працювати в чудовому колективі ТНМУ.

«РОДИНА МАЄ ДЛЯ МЕНЕ ВЕЛИЧЕЗНЕ ЗНАЧЕННЯ»

– Лікарська, викладацька, наукова діяльність потребує багато життєвих сил та енергії, але ви завжди готові поділитися знаннями та досвідом й робите це з натхненням і задоволенням. Ви – авторка та співавторка 72 друкованих праць, навчально-методичних і наукових публікацій, інформаційного листа, двох раціоналізаторських пропозицій. Що додає снаги в роботі?

– Любов до своєї професії, яку обрала за покликом серця. Я нею живу. Відновити ж сили допомагає підтримка родини, яка має для мене величезне значення. В нашій сім'ї завжди панувала любов і злагода, чоловік був моєю надійною опорою. На жаль, 2014 року його не стало. Але дякую Богові за чудових дітей, онуків. Син Микола закінчив Тернопільський національний економічний університет, потім опанував програмування й нині це його спеціальність. Вона йому до душі. Донька Оріяна

після закінчення ТНМУ працювала сімейною лікаркою у селі Іванівка Теребовлянського району. Згодом разом з чоловіком переїхала до Києва. Зять Ігор теж випускник ТНМУ. Закінчив клінічну ординатуру з нейрохірургії та працює в Інституті нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України. І донька, і зять успішно захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук.

– Хтось з ваших племінників, яких ви виховали, теж одягнув лікарський халат?

– Так. Катруся – сімейна лікарка. Після закінчення ТНМУ працювала в Дарахові Теребовлянського району. Народила двійко діточок, а за час декретної відпустки опанувала ще й бухгал-

Орися СМАЧИЛО з родиною на Різдво (2004 р.)

побутові речі: скатертини, серветки, сорочки, блузки, хустки. Мистецтво рукоділля мені зна-

провели раніше, ніж до інших хат, і вечорами до будинку сходилися сусіди – вишивати. То були мої перші майстер-класи з вишивки. Люблю співати. Просять зорганізувати свято за народними традиціями, щоб підняти людям настрій? Залюбки. В Антонінах, скажімо, з моєї легкої руки традиційними стали свята рідної мови, коляди «Різдво – в кожному хату», українські вечорниці. І це були потужні заходи, що об'єднували людей – і молодих, і літніх.

– Мені запам'яталася низка масштабних заходів у нашому університеті, учасники яких мали можливість, зокрема, побачити етнографічну виставку вишиванок, домо-

Орися СМАЧИЛО в клубі в Красиліві із союзницями на святкуванні Дня Незалежності України (1992 р.)

терську справу, щоб допомагати чоловікові. Він у неї економіст. Павло закінчив ТНЕУ, зараз працює за кордоном. Наймолодшому Мирославу – 20 років і він студент 3 курсу Західноукраїнського національного університету (колишній ТНЕУ). Тож нині я щаслива мама та бабуся дев'яти онуків. Найстарша внучка – 17-річна Ярослава – студентка Національного університету «Львівська політехніка». Дуже гарно малює. Найменшому ж онуку Радомирові виповнилося шість років.

– Розкажіть про свої захоплення, не пов'язані з медициною, але які роблять життя ще цікавішим і багатограннішим.

– Люблю вишивати, особливо одяг і

йоме з дитинства. Моя мама дуже гарно вишивала. В рідному селі Будиліві до амбулаторії ветеринарної медицини світло

Орися СМАЧИЛО та завідувач терапевтичного відділення Красилівської ЦРЛ Яків БАБ'ЯК (1996 р.)

рушників, українського старовинного одягу та предметів побуту. Всі ці унікальні речі – з вашої колекції старожитностей. І розповідаєте ви про них дуже цікаво.

– Я також проводжу різні майстер-класи: з гончарства, петриківського розпису, з виготовлення ляльки-мотанки-травниці, розповідаючи майбутнім медикам про те, як використовували наші предки цілющі властивості рослин. Але й студенти мені багато допомагають. Скажімо, три роки назад у селі Драганівка Тернопільського району ми зоргані-

зували свято з нагоди Всесвітнього дня здоров'я. Студенти показували, як правильно надавати першу допомогу, робити перев'язки, навчали іншим корисним навичкам. Людей прийшло багато, бо такі просвітницькі акції їм цікаві. Дуже шанують у Драганівці й традиційні українські свята, зокрема, щороку зорганізовуємо Різдвяний вертеп, а з нагоди завершення жнив – обжинки. Багато гостей збирають також літературні дитячі свята, етновиставки.

– Як відпочиваєте у вільний час?

– Я людина активна й повноцінний відпочинок для мене – це просто зміна діяльності та лег-

Орися СМАЧИЛО з чоловіком Богданом і дітьми Оріяною та Миколою (м. Красилів, 1991 р.)

ка праця, а не неробство. Відпочиваю, спілкуючись з людьми. Читаю багато книг про історію України, її культуру, звичаї. І вишивання – це теж спосіб психологічного розвантаження. Але насамперед більше часу прагну присвятити рідним. На дозвіллі вирушаю з дітьми на спільні прогулянки, фотографую їх у українському національному вбранні. Малеча дуже любить такі фотосесії.

– Чи є у вас улюблений афоризм?

– «Лиш храм збудуй, а люди в нього прийдуть»... Це рядки з вірша Ліни Костенко. Філігранна точність їх вражає. Інше правило, якого дотримуюся: оточіть себе всім, що ви любите. Я так і чиню. Родина, улюблена робота, добрі друзі, захоплення, що додають наснаги для нових цікавих справ... Все це робить мене щасливою.

Лідія ХМІЛЯР

Під час виставки, яку організувала членкиня Союзу українок Орися СМАЧИЛО (м. Красилів, 1992 р.)

ОЛЕНА СОЛОДІЛОВА: «АПТЕКА В НІМЕЧЧИНІ, ДЕ Я ПРОХОДИЛА ПРАКТИКУ, ЗАПРОПОНУВАЛА МЕНІ ПОСАДУ»

Те, що випускники нашого університету становлять гідну конкуренцію на ринку медичних і фармацевтичних послуг у світі – факт беззаперечний. Цікаво почути з перших уст, як їм вдається досягти такого результату – нострифікувати диплом, вивчити іноземну мову, утвердитися в професії на чужих теренах. Про свій шлях у фармацію Німеччини, особливості фаху аптекаря в цій країні «Медичній академії» розповіла випускниця нашого університету Олена Солоділова.

Олена каже, що жодних планів працювати за кордоном у неї не було. А якби хтось сказав, що стане німечкою аптекаркою, то це викликало б справжнє здивування. Виросла вона в Луцьку, готувалася стати фармацевтом – навчалася за спеціальністю «загальна фармація» на фармацевтичному факультеті нашого університету. Мала кілька років практики в українському фармацевтичному закладі, але так трапилося, що свою другу половинку Олена знайшла в Німеччині й згодом подалася за чоловіком. Вже 11 років мешкає з ним і донечкою в містечку Борна, неподалік Лейпцигу (федеральна земля Саксонія) та працює в аптеці невеликого торговельного центру.

На запитання, яке цікавить багатьох наших студентів і ви-

– іспит з фармацевтичної тактики та фармацевтичного права для аптекарів, який я доволі успішно склала 2012 року. Щодо працевлаштування, то мені надзвичайно пощастило, бо та аптека, де я проходила практику, запропонувала мені посаду аптекарки, тут я й донині працюю. Отож досвідом з пошуку роботи поділитися не можу, але з розмов з колегами мені відомо, що знайти хорошу роботу в Німеччині доволі важко, бо вакансій щороку зменшується через закриття великої кількості аптек, а вимоги до аптекарів зростають, тому бажаючих на хороше місце доволі багато. Певна річ, звертають увагу на ґрунтовні професійні знання, тобто чи добре апlicant розуміється у фармакології, законах, важливі його менеджерські якості. Найбільш запотребоване в німецькому ритейлі вміння проявити себе як менеджер. Приймають до уваги й супутні спеціалізації, додаткові знання та рівень фармацевта. Охоче беруть на роботу спеціалістів, які мають особливі навички у спілкуванні з діабетиками та лікарями, це завжди додає шансів».

Багато аптек, щоб привабити до себе хороших спеціалістів, за словами Олени Солоділової, пропонують додаткові бонуси – 13-у зарплатню, щедрі відпускні, оплату професійних курсів та інше. Щоправда, обсяг роботи в німецькій аптеці набагато більший, ніж в українській. Коли вона ще працювала в Україні, її робочий день складався з консультацій пацієнтів, відпуску

ліків. У німецькій аптеці працюють фахівці кількох спеціальностей: аптекар, який відповідає українському провізору – в нього вища освіта, фармацевтичний інженер з трирічною вищою освітою в інженерній школі (ця спеціальність була ще за часів Східної Німеччини, тому майже віджила своє), а також спеціалісти, які закінчили фармацевтичні коледжі. Їх називають фармацевтично-технічними асистентами (PтА), а тих, які займаються суто закупівлю та прийомом фармацевтичних продуктів, фармацевтично-торгівельними асистентами (PкА).

Професія аптекаря в Німеччині є доволі престижною. Вона й дуже цікава, бо людина, яка отримала цю спеціальність, може знайти себе не лише в аптеці, а й у будь-якій іншій галузі з тих, що мають навіть найменше відношення до фармації – у фармацевтичній індустрії, закладах охорони здоров'я, в державних установах. Ця спеціалізація в пошанівку, особливо в людей поважного віку, та є однією з найкраще оплачуваних, займаючи рейтингові позиції на ринку праці.

Олена також розповіла про те, як в Німеччині зорганізоване професійне самоврядування аптекарів. Одна з найвідоміших організацій – це «Палата аптекарів». Членство в цій асоціації є обов'язковим для всіх аптекарів, які, звісно, мають відповідний диплом. Ця громадсько-правова організація бере на себе відповідальність за професійне навчання аптекарів. Вона організовує різноманітні семінари для підвищення кваліфікації, подальше навчання фахівців, складання іспитів для студентів, пропонує правову допомогу аптекарям, допомагає в пошуку роботи, розповсюджує різноманітні інформаційні повідомлення та безкоштовно спеціалізовані періодичні видан-

ня з усіма новинками фармації, попереджає та застерігає аптеки про можливість видачі ліків за фальсифікованими рецептами. Олена Солоділова теж є членкинею цієї спілки.

«Я вхожу до організації з обов'язкового пенсійного стра-

хування для так званих незалежних професій, до якої належить і фах аптекаря. Це – модель на кшталт державного пенсійного страхування, але не в повноцінному розумінні цього поняття, яка являє собою нагромаджену фінансову систему й немає жодного стосунку до держави. Відома в Німеччині й професійна асоціація «Адекса».

Це – аптечна професійна спілка, яка наразі є єдиним представником працівників аптек і колективних угод. Її керівництво домовляється з організаціями роботодавців про заробітну платню, умови трудових відносин. Члени цієї організації можуть безкоштовно користуватися юридичними консультаціями, професійним правовим захистом. Щоправда, я не належу до цієї організації, поза як мешкаю на території федеральної землі Саксонія, яка з цією спілкою не співпрацює».

Поцікавилися й професійними обов'язками аптекаря в Німеччині. Олена розповіла, що робочий день в її аптеці розпочинається з розподілу обов'язків (їх визначає завідувач аптеки або ж старший аптекар зміни), а їх у німецького аптекаря чимало. Є персонал, який стоїть за першим столом та обслуговує клієнтів, відпускає ліки, консультує людей. Також аптекарі виготовляють у лабораторії фармацевтичні форми, але не щодня. До обов'язків належить виявляти можливу несумісність лікарських засобів для того, щоб можна було запобігти небажаній взаємодії препаратів та обговорювати ці проблеми з лікарями. Ще одна відповідальна ланка – стежити за обігом наркотичних засобів. Двічі на день потрібно перевіряти рецепти на правильність обробки. Одне з покладених на Олену завдань – допомагати завідувачці в розробці системи якісного менеджменту в аптеці (Qualitätsmanagementsystem). Фахівці покроково описують усі проце-

си, що здійснюються в аптеці, і складають відповідні інструкції, які кожного року оновлюють згідно зі змінами у законодавстві.

Перша половина дня більш насичена, адже найбільший наплив клієнтів, телефонних дзвінків лікарям, медичним представникам фармкомпаній та інших організацій. Узагалі ж кожний працівник має свій індивідуальний робочий графік, в Олени, приміром, 40-годинний робочий тиждень, є колеги, які мають відпрацювати 35 чи 40 годин на тиждень. Щодо робочого дня, то сьогодні, наприклад, він може становити десять годин, а завтра лише 6 годин. Аптекар одного дня може працювати 12 годин, а іншого – тільки 4 години. Планує роботу завідувачка заздалегідь, тому всі знають, який цього чи наступного тижня графік,

і це дуже зручно. Кожна аптека в Німеччині зобов'язана здійснювати нічні чергування або ж у вихідні та святкові дні. Графік цих чергувань, які, до слова, оплачують додатково, затверджує палата аптекарів та аптечні заклади повинні його дотримуватися.

Не оминули й питання про клієнта. Скажімо, чи відрізняються українські та німецькі відвідувачі аптеки? Олена відповіла: «На мій погляд, німецький клієнт більш «розкутий», ніж український. Гадаю, це можна пояснити стабільністю фінансової ситуації в країні, бо людина менше турбується про хліб насущний, тому не обтяжена проблемами, завжди усміхнена, словом, задоволена життям. Купівельна спроможність німецького клієнта набагато більша, ніж українського. Він доволі вибагливий та завжди упевнений у собі, тому німецьких покупців не так просто перекопати. Хоча незадоволених клієнтів і тут вистачає, тому я часто жартую, що потрібно бути психоаналітиком, щоб знайти підхід до кожного клієнта. В Німеччині діє обов'язкове медичне страхування й пацієнти застраховані в державних медичних касах, отож вони ніколи не стикаються з оплатою зі свого гаманця, а всі медикаменти отримують, по суті, безкоштовно. Аптеки працюють безпосередньо з медичною касою, тому німецький клієнт власним коштом купує хіба якісь харчові добавки, предмети гігієни, косметичні засоби. Отож не знаю, чи варто й проводити таке порівняння, бо коли заходить про це мова, то в мене чомусь одразу постає перед очима образ української бабусі, якій не вистачає пенсії, щоб купити пігулки, і німкені, яка про це навіть і гадки не має, бо знає, що її ліки оплатить страхова».

пускників, чи важко нострифікувати український диплом, Олена відповідає, що це справді доволі нелегкий шлях. Спочатку потрібно було підтверджувати свій український диплом провізора, бо він не цілком відповідав вимогам німецького законодавства.

«Для цього я збрала кейс відповідних документів як українських, так і німецьких, – розповідає Олена. – Також потрібний був сертифікат, який засвідчував би певний рівень німецької мови, тому я пройшла мовні курси. Наступна вимога: здобути річний досвід практики – по пів року в громадській, лікарняній аптеці або ж у фармацевтичній промисловості чи рік – у громадській аптеці. І у фіналі

лікарських засобів і, можливо, один раз на день прийому товару. Тут же велика частка роботи пов'язана з тим, що 80 відсотків відпущених ліків становлять рецептурні препарати, вони виписані тим пацієнтам, які зареєстровані в так званих державних медичних касах. Відпускають ліки за цими рецептами за певними правилами. Рецепти неодноразово перевіряють і після відпуску ліків вся ця робота лягає на плечі аптекаря. До того ж кожна аптека зобов'язана мати свою лабораторію та рецептурну кімнату, де виготовляють індивідуальні лікарські засоби за прописами лікарів. Скажімо, в аптеці, де вона працює, займаються виготовленням ліків як фармацевтично-технічні аси-

ОСОБИСТОСТІ

МИКОЛА МІХНОВСЬКИЙ ТА ЙОГО «САМОСТІЙНА УКРАЇНА»

Цього року виповнилося 120 років з часу появи роботи Миколи Міхновського «Самостійна Україна».

Микола Міхновський народився 31 березня 1873 року у сім'ї священника в селі Турівка Прилуцького повіту Полтавської губернії (нині належить до Київської області). Нашадок старовинного козацького роду, корені якого простежуються ще з XVII століття. Світогляд Миколи формувалася під впливом батька, який свято беріг національні традиції та сміливо правив богослужіння українською.

Закінчивши Прилуцьку гімназію, 1891 року вступив на юридичний факультет Київського університету. Вже будучи першокурсником, Міхновський долучився до українського національного руху й став членом «Молодої громади». Але її культурницька, аполітична діяльність його не задовольняла, тож вступив до таємної студентської організації «Братство тарасівців». 1895 року Міхновський закінчив навчання в університеті та почав працювати адвокатом у Києві. 1897 року він їздив до Львова, де встановив тісні зв'язки з галицькими патріотами та закупив багато заборонених в Російській імперії різних видань, у тому числі твори Михайла Драгоманова та Івана Франка.

1898 року в житті Міхновського розпочався харківський пері-

од. Там він відкрив адвокатську контору й згодом здобув славу успішного адвоката, також завоював авторитет в українській громадськості Харкова, особливо у студентства. У січні 1900 року Микола Міхновський взяв участь у становленні Революційної української партії (РУП) — першої самостійницької партії в Наддніпрянській Україні. Її лідери запропонували Міхновському написати програмні засади партії. У цій його роботі фактично вперше проголошена ідея державної незалежності України. Окремою книгою під назвою «Самостійна Україна» ця програма РУП побачила світ у Львові навесні 1900 року накладом у тисячу примірників.

На початку цього твору вка-

зано, що кінець XIX-початок XX століття є часом визволення націй, а свобода, духовний розвиток людини, її матеріальне благополуччя можливі лише в національній державі. Для Міхновського українська національна держава — це не засіб, а мета, до якої треба прагнути. Тим він відрізнявся від українофілів «соціалістичного типу», для яких соціальні питання стояли на першому місці, а не питання державотворення. Тому 1917 року він доклав багато зусиль для створення українського війська — чого не скажеш про більшість лідерів Української Центральної Ради.

Міхновський звертав увагу, що українська нація платить «данину» не лише матеріальними добрими, але навіть психіку та інтелект її експлуатують на користь чужинців. Він вважав, що наші втрати на полі культурному, духовному були дуже великі й вели до руйнування української нації. І в цьому є вина інтелектуальної еліти, яка не виявила стійкості: «В історії української нації інтелігенція її раз у раз грала ганебну й сороміцьку роль. Зраджувала, ворогобила, інтригувала, але ніколи не служила своєму народові...»

Деякий час «Самостійна Україна» вважалася програмою РУП, але згодом зазнала гострої критики. Малоросійська інтелігенція, вихована на російській культурі,

сприйняла цей маніфест української вороже. Незадоволення позицією Міхновського почалося й у самій РУП, адже «Самостійна Україна» не містила соціальної програми, а члени РУП тяжіли до соціалізму.

Не будемо вдаватися до розгляду діяльності Міхновського.

Зазначимо лише, що його послідовно «виживали» Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Симон Петлюра. «Любі друзі» Павла Скоропадського відмовили гетьмана призначати Міхновського головою уряду. Ця, безперечно, талановита людина виявилася «непотрібною» для тодішніх вождів українства.

Хоча очевидно, саме таких лідерів у той час гостро потребувала наша нація. Та й чи лише в той час...

Таким чином, він цілковито вийшов з політичного життя. Розчарований в українській еліті, виїжджає на Кубань. 1920 року Микола Міхновський намагався емігрувати. Оселившись в Станиці Полтавській, почав вчителювати, якийсь час служив у кооперації.

1924 року Микола Міхновський повернувся до Києва, в якому встановлювали свої порядки представники радянської влади. Микола Міхновський, який віддав понад 30 років свого життя боротьбі за незалежність України, маючи заслужене реноме ворога російського шовінізму й імперіалізму, становив неабияку загрозу для окупаційної комуністичної влади. Йому не могли пробачити авторства гасла «Самостійна Україна — від Сяну по Кавказ». Тому Миколу Міхновського арештовують. Невідомо, як велося слідство, але після кількох днів допитів його звільнили. Проте вже наступного дня, 3 травня 1924 року, Миколу Міхновського було знайдено повішеним у саду в садибі, де він квартирував. Поховали його на Байківському кладовищі. На його прикладі служіння Україні десятиліттями виховувалися покоління української емігрантської молоді. Черга за самостійною Україною...

Степан ВАДЗЮК,
завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки, професор

ОБ'ЄКТИВ

ВИХОВНИЙ ЗАХІД

ДОСЛІДЖУВАЛИ КУЛЬТУРУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Співробітники кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки ТНМУ дистанційно провели виховний захід з іноземними студентами та студентами нормативного терміну навчання кураторських груп на тему «Історія, культура, пам'ятки архітектури та видатні люди Волинської області».

Розпочав засідання завідувач кафедри, професор Степан Вадзюк. Він зазначив, що серед студентів II курсів навчаються представники й інших держав, тому інформацію про історію, культуру, пам'ятки архітектури, видатних людей Волинської області українськомовні студенти доповідатимуть державною та англійською мовами. Наголосив також на тому, що вперше такі зібрання організовують в дистанційному форматі через пандемію гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Такі заходи традиційно відбуваються на кафедрі не перший рік, під час яких обговорюють традиції народів і країн, чії представники навчаються в уні-

верситеті, ознайомлюють зі звичаями українців.

Слухачів зацікавило повідомлення про історію, культуру, пам'ятки архітектури та видатних людей Камінь-Каширського району з адміністративним центром містом Камінь-Каширський, історію міста, культурні пам'ятки, музеї та озера, яке представила студентка 286 групи Діана Вавдіюк. Аудиторії сподобалися відеофакти, які вона показала про культурну спадщину села Черче, а саме каплицю Домініканського монастиря, храму Різдва Пресвятої Богородиці, Іллінську церкву, озеро Волове Око та інші.

Роман Вакарчук, студент 286 групи, запропонував присутнім цікаву презентацію про «Пам'ятні місця Ковельщини».

Заслухали й цікаві презентації студентки 286-ї групи Наталії Вакулінської на тему «Волинська область, Камінь-Каширський район, село Черче». Вона донесла слухачам факти про історію села завдяки згадкам литовського князя Сангушка-Каширсько-

го. Дівчина також розповіла про історію православного храму св. Великомучениці Параскеви.

Володимир Ховайло, студент 287-ї групи, представив присутнім змістовну репрезентацію Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пуца», розповівши про його природно-заповідні території, ландшафтний заказник «Кормин», загальнозоологічний заказник «Зубр» та інші.

Доповідали також інші студенти. Зокрема Ярослав Свистун з 286-ї групи підготував матеріал про історію Ківерцівського району, Ківерців та їх пам'ятки. Богдан Присяжнюк з 290-ї групи представив доповідь «Волинь моя» та розповів про виникнення козацтва в його краях, а Орест Степанюк (286-а група) — «Мій рідний край — Волинь» та про історію, культурні пам'ятки міста Луцьк.

Тетяна КАЦАК,
асистент кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки

Анастасія ЛОЗИНСЬКА,
студентка фармацевтичного факультету (вгорі);
Павло СКУШКА, Максим БУРИН, Богдан ПИНДА й Ігор ГОРОХІВСЬКИЙ,
студенти стоматологічного факультету (внизу)

**Світлина Миколи
ВАСИЛЕЧКА**

ПРАВО

ЩО ТАКЕ ПРОФЕСІЙНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА НА КОРОНАВІРУСНУ ХВОРОБУ (COVID-19)?

(Закінчення. Поч. на стор. 4)
При цьому період між виникненням професійного захворювання та настанням інвалідності або смерті медичного працівника є пролонгованим у часі й у кожному випадку повинен досліджуватися індивідуально. Але саме цей факт і створює проблемні моменти у доказуванні наявності зв'язку настання інвалідності або смерті медичного працівника з наявністю в нього професійного захворювання на коронавірусну хворобу. Оскільки зараження на COVID-19 віднесено до біологічних факторів, то й чітко встановити коли, де, за яких обставин відбувся факт зараження медичного працівника (під час виконання своїх професійних обов'язків, під час перебування на роботі, побутове зараження) є малоймовірним. Судова практика у справах про відшкодування моральної шкоди в зв'язку з професійним захворюванням вказує на звернення судом уваги на те, що акти комісії містять зауваження про неможливість виявлення осіб, які порушили законодавство про

охорону праці, що призвело до виникнення професійного захворювання й це є підставою для невизнання професійного захворювання таким, що воно отримане на виробництві. Отож не всі випадки зараження медичного працівника коронавірусною хворобою, його інвалідність або смерть слід вважати професійним захворюванням або такими, що настали внаслідок захворювання на COVID-19. Особливістю розуміння професійного захворювання медичного працівника на COVID-19 є те, що гарантії дотримання прав і інтересів медичних працівників в проаналізованих документах поширюються не на усіх осіб, що охоплюються поняттям медичного працівника, а лише на тих, що залучені у сфері захисту населення від інфекційних хвороб та їх захворювання відповідає таким умовам виникнення:

- виникнення професійного захворювання внаслідок захворювання на COVID-19;
- професійне захворювання

медичного працівника безпосередньо пов'язане з виконанням медичним працівником його професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження; • період часу, відведений для встановлення групи інвалідності є обмеженим – протягом 1 (одного) календарного року. Лише за наявності цих умов медичний працівник набуває право на отримання страхових виплат у випадку інвалідності внаслідок захворювання на COVID-19, що не можуть бути меншими, ніж 300-разовий розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 01 січня календарного року (2020 року – 630 600 грн.) (див. – Постанова КМУ № 498 від 17.06.2020 р.). Слід звернути увагу й на особливості здійснення виплат у разі смерті медичного працівника внаслідок захворювання на COVID-19, що виплачується разово та в рівних частинах членам сім'ї, батькам та утриманцям померлого працівника протягом 1 місяця з дня виникнення права на

страхову виплату в розмірі 750-кратному розміру прожиткового мінімуму (2020 р. – 1 576 500 грн.). У Постанові КМУ є відсилання на норми Сімейного кодексу України (далі – СКУ) щодо розуміння переліку осіб, які є членами сім'ї та батьками померлого медичного працівника. СКУ чіткого визначення поняття «член сім'ї» не містить. Правовий статус дитина має лише особа до досягнення нею повноліття (ст. 6 СКУ). Тож постає відкритим питання, чи матимуть повнолітні (дорослі) діти право на отримання одноразової допомоги у випадку смерті медичного працівника внаслідок захворювання на COVID-19, що був їх матір'ю чи батьком. Оскільки правового статусу дитини вони вже не мають, то залишається можливи- ми одержання цієї допомоги ними як членом сім'ї померлого (родич за походженням). Так, рішенням Конституційного Суду України у справі про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї» № 5 – рп/99 від 03.06.1999 р. було вирішено, що до числа членів сім'ї належать дружина/чоловік, діти і

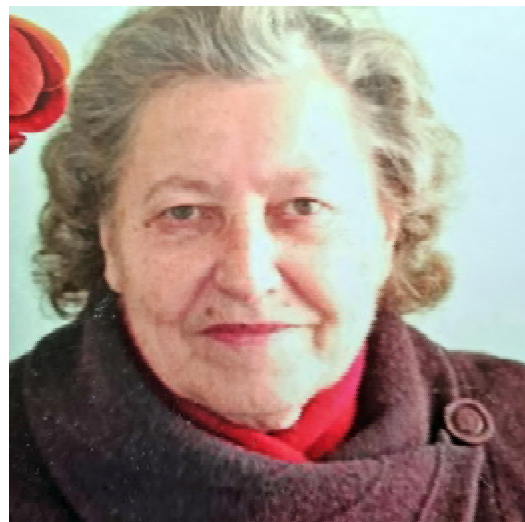
батьки. Членами сім'ї можуть бути визнані й інші особи за умов постійного проживання та ведення спільного господарства, тобто не лише близькі родичі (рідні брати, сестри, онуки, дід, бабуся), але й інші родичі або особи, які не перебувають у безпосередніх родинних зв'язках (неповнорідні брати, сестри; зять, невістка, вітчим, мачуха, опікуни, піклувальники, пасинки, пасербниці та інші). Тож можливості набуття цього права на отримання одноразової виплати у випадку смерті медичного працівника внаслідок захворювання на COVID-19 повинен передувати факт встановлення родинних відносин, що дають можливість реалізувати таке право.

Наталія КАЛІНЮК,
доцентка кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін ТНМУ, кандидатка юридичних наук, адвокатка, членкиня Комітету медичного і фармацевтичного права та біоетики Національної асоціації адвокатури України

ЮВІЛЕЙ

6 грудня відзначила ювілейний день народження ветеран ТНМУ кандидатка медичних наук Ніна Григорівна БЛІНОВА

Вельмишановна Ніно Григорівно! Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження! Після закінчення Харківського медичного інституту, 14 років практичної лікарської роботи,

захисту кандидатської дисертації у стінах ТНМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли понад 30-літній трудовий шлях: спочатку асистентки кафедри факультетської терапії, кафедри кардіології факультету післядипломної освіти, а згодом – асистентки кафедри терапії факультету післядипломної освіти. Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як відомого науковця, висококваліфіковану клініцистку-терапев-

тку, досвідчену педагогиню та виховательку студентів і молодих лікарів за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків. Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема як завучки кафедри, лекторки товариства «Знання».

Ваша професійна та громадська діяльність неодноразово відзначена подяками ректора університету. Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, жіночність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів. Бажаємо Вам, вельмишановна Ніно Григорівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття. Нехай добром наповнюється хата, Достатком, щирістю і сонячним теплом, Хай буде вірних друзів в ній багато, Прихильна доля огорта крилом!
Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

11 грудня виповнюється 60 років інженеріві першої категорії відділу програмного та апаратного забезпечення ТНМУ Михайлові Йосифовичу КРИСЬКІВУ

Вельмишановний Михайле Йосифовичу! Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям! Після отримання профтехосвіти, періоду роботи на виробництві, закінчення Тернопільського приладобудівного інституту у стінах ТНМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли понад 15-літній трудовий шлях: спочатку інженера відділу інформаційних технологій, а згодом – відділу програмного та апаратного забезпечення.

19 грудня відзначатиме ювілейний день народження коректорка видавництва «Укрмедкнига» ТНМУ Леся Прокопівна КАПКАЄВА

Вельмишановна Леся Прокопівно! Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження! Після закінчення Львівського поліграфічного училища, періоду роботи на виробництві у стінах Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 21-літній трудовий шлях коректорки видавництва «Укрмедкнига». Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як висококваліфікованого фахівця за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлін-

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлін-

не виконання своїх службових і громадських обов'язків. Ваша професійна та громадська діяльність відзначені грамотою міської ради, подяками ректора університету. Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, жіночність, праг-

не виконання своїх службових і громадських обов'язків. Ваші порядність, працелюбність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування молодими працівниками. Бажаємо Вам, вельмишановний Михайле Йосифовичу, міцного здоров'я, невичерпної енергії, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя. Хай стелиться життя розмаєм і хилить щастя повен цвіт, Ми від душі бажаємо Здоров'я міцного і многа літ!
Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

нення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування молодими працівниками. Бажаємо Вам, вельмишановна Леся Прокопівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення та життєвого оптимізму, наснаги, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя. Хай сміється доля, мов калина в лузі, У родиннім колі, серед вірних друзів. Хай крокують поруч вірність і кохання, Хай здійсняться мрії і усі бажання!
Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

